

1 ARALIK
DÜNYA AIDS GÜNÜ

1 Aralık tarihi "Dünya AIDS Günü" olarak kabul edilmiştir. Bu gün, *HIV*'e karşı savaşanların dünya genelinde bir araya geldiği, *HIV*'le yaşayan insanların yalnız olmadığının duyurulduğu ve *HIV*'den kaybedilen kişilerin anıldığı bir gündür. Bugün, AIDS hastalığının artışına karşın bilincin yükseltilmesi amacına adanmıştır. Hükümetler, sağlık kurumları ve sivil toplum örgütleri bugünde çeşitli forumlar, konuşmalar ve halkı bilgilendirme notları düzenlerler; farkındalığı artırmak için her yıl bir tema belirlenir. Bu yılki tema "Şimdi Hareket Zamanı" olarak belirlenmiştir. Bu tema, en son ve etkili kanıta dayalı *HIV*'den korunma stratejilerinin hayata geçirilmesi için harekete geçilmesini vurgulamaktadır.¹

AIDS nedir?

AIDS (Acquired Immune Deficiency Syndrome), *HIV* adı verilen virüsün (mikro organizma-mini canlı) neden olduğu bulaşıcı bir hastalıktır ve Türkçe açılımı "Edinilmiş Bağışıklık Eksikliği Sendromu"dur. AIDS, *HIV* virüsü bulaşmış olan bireyin hastalığının ilerlemiş haline karşılık gelmektedir. *HIV* vücuda girdiğinde, mikroplara karşı konulmasını sağlayan bağışıklık sistemini etkileyip zamanla yok eder. Direnci azalan vücutta, *HIV*'in etkisinin yanı sıra, çeşitli mikroplar da hastalıklara neden olurlar.²

AIDS Virüsü Nasıl Bulaşır?

AIDS virüsü kan, kan ürünleri ve meni yoluyla bulaşır; vücut dışında yaşamını sürdüremez. Aynı hava veya suyu kullanma, sivrisinek sokması, tükürük, gözyaşı, öpüşmek, el sıkışma, sarılma, aynı bardaktan içme, aynı diş fırçasını kullanma, musluklardan su içme ve klozet oturakları ile AIDS virüsü bulaşmaz.³⁻⁶ AIDS'in en önemli bulaşma yolu cinsel ilişkidir ve her türlü cinsel ilişki ile bulaşabilir. Tek eşliliğe dayalı cinsel ilişkilerde, cinsel yolla olabilecek bulaşmadan korunulur.² Cinsel eş sayısının fazlalığının AIDS virüsü bulaşma riskini artıran bir unsur olduğu bilinmelidir.² AIDS taşıyıcısının ve hastasının kanında AIDS virüsü bulunur ve

- ✓ AIDS'li kişinin enjektör iğnesinin paylaşılması ya da böyle bir iğnenin batması,
- ✓ AIDS virüsü ile bulaşmış kan nakli,
- ✓ Damar içi uyuşturucu madde kullanmak

gibi yollarla hastalık sağlıklı kişilere bulaşır.^{4,5}

AIDS'in belirtileri nelerdir?

AIDS virüsü bulaştıktan sonra, hastalığın belirtilerinin ortaya çıkması kişinin yaşam koşulları ve vücut direncine göre, 2-15 yıl, hatta bazen daha uzun bir zaman sürebilir. AIDS'e bağlı olarak vücut direnci zayıflayan kişide, normalde zararsız olan, hafif geçen ya da nadir rastlanan bazı hastalıklar ortaya çıkar. Lenf bezlerinde büyümeler, ağız ve deride tekrarlayan uçuk, yara ve lekeler, nedeni bilinmeyen uzun süreli ateş, gece terlemeleri, kilo kaybı, ishal, öksürük görülür. Tüberküloz (verem), pamukçuk, diğer bakteri ve mantar enfeksiyonları gibi '*fırsatçı enfeksiyonlar*' ortaya çıkar.^{2,7}

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI

TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ- 92

HIV/AIDS'in tedavisi var mıdır?

HIV enfeksiyonunun kesin tedavisi yoktur. Bu nedenle ilerleyen yıllar içinde AIDS gelişmesi beklenir. Ancak bugün çoğu *HIV* (+) bireyin takiplerinde AIDS gelişmediği görülmektedir. Virüsün vücutta çoğalmasını engelleyen etkin bazı ilaçlarla virüsün vücuttaki yayılması engellenip hastalığın ilerlemesi durdurulabilmekte ve *HIV*'li bireylerin yaşam süreleri uzatılabilmektedir.⁶ Ayrıca ilaç tedavisi hastanın başkalarına *HIV* bulaştırma riskini de oldukça azaltmaktadır.⁴

Anti-HIV testi nedir? Ne zaman yapılır?

HIV'e karşı bağışıklık sistemimizin geliştirdiği antikorlara anti-HIV denir. Bu antikorların kandaki düzeyinin saptandığı ELISA yöntemi ile *HIV* tanısı konmaktadır. HIV antikorlarının ELISA yöntemiyle ölçülebilecek düzeye ulaşması için hastalık etkeninin vücuda girmesinden sonra 3 aylık bir süreye (pencere dönemi) ihtiyaç vardır. Bu nedenle test, bulaşma olduktan/şüphelendikten 3 ay sonra yapılmalıdır. Anti-HIV testinin pozitif olduğunun söylenebilmesi için Western Blot testi denen doğrulama testinin de yapılıp, sonucunun pozitif olması gerekmektedir.²

HIV/AIDS'den nasıl korunulur?

Birçok kişi AIDS virüsünün sadece hayat kadınlarında, uyuşturucu kullananlarda, eşcinsellerde bulunduğunu ve kendisine bulaşmayacağını sanmaktadır. AIDS virüsü her türlü cinsel ilişki ile bulaşır. Güvenli cinsel yaşam kurallarına uyularak, cinsel yolla olabilecek bulaşmadan korunulur. Bu nedenle, cinsel ilişkide mutlaka koruyucu kılıf (kondom, prezervatif, kaput) kullanılmalıdır. Kondom veya prezervatif kullanılması kişinin, AIDS ile birlikte birçok cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlardan korunmasında faydalıdır. Cinsel ilişkinin tehlikeli olmayacağı düşünülse bile, geçici ilişkilerde prezervatif kullanma ihmal edilmemelidir.²

Kaynaklar

¹ [Internet] <http://www.cdc.gov/features/worldaidsday/>. Centers for Disease Control and Prevention resmi web sitesi. Erişim:26.11.2015.

² [Internet] http://www.unicef.org/turkey/pdf/_ah16.pdf. Unicef resmi web sitesi. Erişim:26.11.2015.

³ [Internet] http://www.unicef.org/turkey/sy5/_ah10.html. Unicef resmi web sitesi. Erişim:26.11.2015.

⁴ [Internet] <https://www.aids.gov/hiv-aids-basics/hiv-aids-101/how-you-get-hiv-aids/index.html>. Erişim:26.11.2015.

⁵ [Internet] <http://www.saglik.gov.tr/TR/belge/1-39063/1-aralik-dunya-aids-gunu.html?vurgu=AIDS>. T.C. Sağlık Bakanlığı resmi web sitesi. Erişim:26.11.2015.

⁶ [Internet] <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs360/en/>. Dünya Sağlık Örgütü resmi web sitesi. Erişim:26.11.2015.

⁷ [Internet] <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs360/en/>. Dünya Sağlık Örgütü resmi web sitesi. Erişim:26.11.2015.